

Lisa 1
haridus- ja teadusministri käskkirja
„Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme
„Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ Haridus-
ja Teadusministeeriumi programmikomponendi
„Haridussektori töötajate kompetentside
tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises
keskkonnas töötamiseks“ tegevuste
rakendamise tingimused“

Tegevuste rakendamise tingimused

Kulude abikõlblikkuse periood

01.06.2024–31.08.2028

Elluviija

Haridus- ja Noorteamet

Programmikomponendi operaator

Haridus- ja Teadusministeerium (üldhariduspoliitika osakond)

Programmioperaator

Kultuuriministeerium

Riiklik koordineerimisüksus

Riigi Tugiteenuste Keskus

Partnerid

Tartu Ülikool
Tallinna Ülikool

1. Reguleerimisala

Käskkirjaga reguleeritakse Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ (edaspidi *toetusmeede*) programmikomponendi „Haridussektori töötajate kompetentside tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas töötamiseks“ tegevuste rakendamise tingimusi.

1.1. Tegevuste elluviimisel lähtutakse järgnevast:

- 1.1.1. Eesti Vabariigi Valitsuse ja Šveitsi Liidunõukogu vahelise Euroopa Liidus majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidu valitud liikmesriikidele mõeldud Šveitsi teise toetuse rakendamise raamkokkuleppest ja selle lisast (edaspidi *raamkokkulepe*);
- 1.1.2. Euroopa Liidus majanduslike ja sotsiaalsete erinevuste vähendamiseks Euroopa Liidu valitud liikmesriikidele mõeldud Šveitsi teise toetuse rakendamise regulatsioonist (edaspidi *Šveitsi regulatsioon*);
- 1.1.3. Šveitsi Arengu- ja Koostööagentuuri ning riikliku koordineerimisüksuse vahel 31. mail 2024. aastal sõlmitud toetusmeetme lepingust ning selle lisadest;
- 1.1.4. Vabariigi Valitsuse 1. augusti 2024. a määrusest nr 49 „Aastatel 2022–2029 Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetuse kasutamise tingimused ja kord“ (edaspidi *koostööprogrammi määrus*);
- 1.1.5. Riikliku koordineerimisüksuse ja Kultuuriministeeriumi vahel 19. novembril 2024. aastal sõlmitud toetusmeetme rakendamise lepingust;
- 1.1.6. Šveitsi koostatud teavitus- ja teabekäsiraamatust.

1.2. Seosed Euroopa Liidu ja Eesti riigi eesmärkidega

Toetuse andmine aitab kaasa riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegilise sihi „Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“ saavutamisele.

Valdkondlikes arengukavades seatud pikaajalistest arengueesmärkidest panustavad programmikomponendi tegevused järgmisse kolme:

- 1) **Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035** strateegilisse eesmärki „Eestis on pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe“;
- 2) **Noortevaldkonna arengukava 2021–2035** strateegilisse eesmärki „Kvaliteetne noorsootöö (sh noorte huviharidus) on kättesaadav üle Eesti ning loob kõigile noortele võimalused mitmekülgeks arenguks, eduelamusteks, kogemuste pagasi rikastamiseks ja iseseisvumiseks“;
- 3) **Eesti keele arengukava 2021–2035** strateegilisse eesmärki „Õpe. Kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust“.

Kolme arengukava eesmärke seob pidev vajadus tõsta valdkonna spetsialistide pädevust, et nende teadmised ja oskused käiksid kaasas ühiskonnas toimuvate muutustega. Eestikeelsele haridusele üleminek on loonud vajaduse kaasajastada nii taseme- kui täiendusõppe õppekavu või luua uusi ja kaasaegseid, milles arvestatakse kultuuritundliku ja keeleteadliku aineõpetuse põhimõtetega. Programmikomponendi tegevuste eesmärk on haridussektori töötajate teadmiste ja oskuste aja- ja asjakohastamine selleks, et õppimine, õpetamine ja töötamine oleksid kohandatud mitmekeelse ja mitmekultuurilise keskkonnaga.

1.3. Toetusmeetme tegevuste mõju

Eestis elavatel, sealhulgas eri kultuuri- ja keeletaustaga inimestel on paremad võimalused aktiivselt osaleda Eesti ühiskonnas.

2. Riigiabi

Tegevuste rakendamise raames antav toetus ei ole riigiabi.

3. Mõisted

- 3.1. **Haridusasutus** on koolieelne lasteasutus, üldhariduskool, huvikool, kutseõppeasutus (sh kutseõpet pakkuv kõrgkool kutseõpet võimaldavate õppekavade osas), ülikool.
- 3.2. **Noorsootöö asutus** on noortepoliitikat ellu viiv, noorsootööd ja selle erinevaid tegevussuundi (noorteinfo, avatud noorsootöö, huvitegevus jne) korraldav asutus.
- 3.3. **Haridussektori töötajad** on: 1. Haridusvaldkonna töötajad, sealhulgas alus-, üld- ja kutsehariduse õpetajad, tugispetsialistid (eripedagoogid, logopeedid, sotsiaalpedagoogid, koolipsühholoogid), õppejõud ja koolitajad, samuti vastavate haridusasutuste juhid (sh õppejuhid). 2. Noortevaldkonna töötajad, sealhulgas huvihariduses ja noorsootöös noortega vahetult töötavad spetsialistid, samuti noorsootööd, noorte huviharidust ja huvitegevust pakkuvate või koordineerivate asutuste juhid.
- 3.4. **Täiendusõpe** on süsteemne tegevus, mille eesmärgiks on haridus- ja noortevaldkonna töötajate enesetäiendamise kaudu toetada laste ja noorte arengut. Täiendusõpe hõlmab kutse, ameti- ja/või erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamist ja täiendamist nii kursustel ja programmides osalemise kui ka individuaalse enesetäiendamise kaudu. Samuti juhendaja toel õppimist, õppereise, kolleegide vastastikust tööalast nõustamist. Täiendusõppe korraldamisel lähtutakse haridus- ja teadusministri 21. novembri 2023. a käskkirjaga nr 321 kinnitatud Haridus- ja noortevaldkonna töötajate täiendusõppe kontseptsioonist.
- 3.5. **Mikrokraadiprogramm** on õppeprogramm, mis keskendub konkreetsete erialaste teadmiste ja oskuste arendamisele. Mikroaadiprogrammide kaudu toetatakse jõudmist magistrikraadi ja õpetaja kutseni. Programmid on paindlikud ja sobivad töötavatele inimestele, pakkudes kiiret ja praktilist õpet.
- 3.6. **Arendusprogramm** on süsteemne ja laiahaardeline programm, mis keskendub organisatsiooni, meeskonna kui ka individuaalse tervikliku arengu toetamisele. Oluline on paindlikkus, mis võimaldab programmi sisu ja meetodeid kohandada vastavalt osalejate vajadustele, eesmärkidele ja arengutasemele. Arendusprogramm rõhutab nii osalejate oskuste arendamist kui ka hoiakute ja käitumismustrite kujundamist, tagades süsteemse mõju kogu organisatsioonile. Koostööprogrammi kontekstis arendatakse välja ettevalmistava õppe arendusprogramm.

4. Programmikomponendi tegevused

Haridussektori töötajate teadmiste ja oskuste aja- ning asjakohastamiseks analüüsib partner esmalt olemasolevaid õppekavasid (nii taseme- kui ka täiendusõppes) ja viib need vastavusse mitmekeelses ja -kultuurilises keskkonnas õppimise ja õpetamise põhimõtetega. Samuti luuakse uusi täiendusõppe õppekavasid, sh mikroaadiprogrammid, mis pakuvad suuremat paindlikkust ja võimaldavad õpetajatel oma töö ja õpingud paremini ühildada.

Lapse areng ja õpingud on tihedalt seotud koduse keskkonna, vanemate toetuse ja hoiakutega. Vanemate teadlikkus ja oskused määravad, kui palju ning kui sihipäraselt nad panustavad lapse arengusse. Seetõttu on lapsevanemad olulised mitte ainult kooli, vaid ka laiemalt kohaliku kogukonna toimimises.

Haridussektori töötajate täiendusõppe tellimisel lähtutakse kindlaksmääratud täiendusõppe prioriteetidest. Üheks oluliseks prioriteediks on õppimine ja õpetamine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas. Selle teemaga seotud täiendusõpet pakutakse ainult käesoleva

toetusmeetme vahenditest.

Kavandatud tegevustel ei ole negatiivset keskkonnamõju, samas avaldavad need tegevused positiivset mõju, kuna täiendavad eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste teadmisi ja oskusi. Tegevusi viiakse ellu keskkonnasäästlikult, nt hoidutakse paberkandjal materjalide tootmisest või taaskasutatakse materjale maksimaalselt. Üritusi ja kogunemisi korraldatakse läbimõeldult, et vähendada nende tagajärjel tekkivat ökoloogilist jalajälge. Tegevusteks vajalike teenuste ja toodete hankimisel lähtutakse võimalusel keskkonnahoidlikkuse põhimõtetest.

Tegevuste rakendamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

Seksuaalse ärakasutamise, kuritarvitamise ja ahistamisega ei lepi. Rakendatakse kõik mõistlikud ja piisavad meetmed, et vältida koostööprogrammiga seotud isikute seksuaalset ärakasutamist, kuritarvitamist ja ahistamist koostööprogrammiga seotud asutuste töötajate poolt.

Tegevuste rakendamisel juhindutakse sotsiaalse kaasatuse põhimõttest ja püüeldakse keskkonnasäästlike lahenduste kasutamisele.

4.1. Tegevus 1 „Haridussektori töötajate täiendusõpe“

4.1.1 **Tegevuse eesmärk:** Haridussektori töötajatele on pakutud täiendusõppe programme, et nad omandaksid vajalikud oskused ja teadmised mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas õpetamiseks ja töötamiseks ning omandatud teadmisi ja oskusi kasutatakse oma töös eri kultuuri- ja keeletaustaga inimestega.

4.1.2. **Tegevuse sisu:** Pakutavad täiendusõppeprogrammid keskenduvad haridussektori töötajate kultuuritundliku õpetamise ja keeleteadliku aineõpetuse alaste teadmiste ning oskuste arendamisele. Tegevus hõlmab käesoleva programmi teemaga seotud olemasolevate õpetajakoolituse tasemeõppe õppekavade ja täiendusõppe õppekavade ajakohastamist ning uute teemakohaste õppekavade (mh ettevalmistava õppega seonduv) loomist ja nende alusel välja töötatud täienduskoolitus- ja arendusprogrammide läbiviimist. Õpetajakoolituse tasemeõppe õppekavade ajakohastamisega pakutakse nõuetele vastavaid mikrokraadiprogramme, mis on seotud Õpetajate Akadeemia programmiga. Sellest programmist on üks valdkond (eesti keele ja eesti keeles õpetamine) tõstetud käesoleva programmi tegevustesse, st töötatakse välja ja rakendatakse senisest paindlikumad õpetajate esma-, täiendus- ja ümberõppe õpirajad ning pakutakse õpetajahariduses uuenduslikku mikrokraadiõpet kvalifikatsiooni saavutamiseks ja tõstmiseks.

4.1.3. Tegevuse 1 alategevused

4.1.3.1 Uute teemakohaste täiendusõppe õppekavade loomine.

4.1.3.2 Olemasolevate õpetajakoolituse tasemeõppe õppekavade ja täiendusõppe õppekavade ajakohastamine.

4.1.3.3 Eespool nimetatud õppekavade alusel välja töötatud täienduskoolitus- ja arendusprogrammide läbiviimine.

4.1.4 Oodatav tulemus

4.1.4.1 Haridussektori töötajate tööks vajalikud oskused on aja- ja asjakohased.

4.1.4.2 Suurenenud on haridussektori töötajate arv, kes kasutab omandatud teadmisi ja oskusi oma töös.

4.1.4.3 Valminud ja pakutavad teemakohased täiendusõppe-, mikrokraadi- ja arendusprogrammid on tõendus põhised, kaasaegsed ja paindlikud.

4.1.5. **Sihtrühm** on haridussektori töötajad. Eesmärgiks täiendada nende kompetentse mitmekultuurilisuse teemadel.

4.1.5. **Tegevuse rakendamise periood** on 01.06.2024–31.05.2028.

4.1.6. **Elluviija** on Haridus- ja Noorteamet.

4.1.7. **Partnerid** tegevuste rakendamisel on Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool.

4.2 **Tegevus 2 „Lapsevanemate, sh eri kultuurilise ja keelelise taustaga vanemate teavitamine, konsulteerimine ja toetamine“**

4.2.1 **Tegevuse eesmärk:** Tõsta lapsevanemate teadlikkust mitmekeelse ja mitmekultuurilise õpikeskkonna võimalustest ja väljakutsetest, et nad suudaksid tõhusamalt toetada oma laste õppimist ja kohanemist ning toetada eesti keelest erineva emakeelega lapsevanemate lõimumist Eesti ühiskonda läbi laste haridusteenkonna teadlikuma suunamise.

4.2.2 **Tegevuse sisu:** Lapsevanemate teadlikkuse tõstmiseks korraldatakse erinevaid õpisündmusi, sealhulgas koolitusi, veebiseminare ning töötubasid, kus jagatakse nii teaduspõhiseid kui ka praktilisi teadmisi ja oskusi lapse tõhusamaks toetamiseks haridusteel. Kommunikatsiooni- ja/või turundustegevuste kaudu suurendatakse lapsevanemate teadlikkust nende rollist laste arengu toetamisel, muuhulgas tuuakse esile kogemuslugusid ning pakutakse praktilisi õpiampse, mis annavad väärtuslikke teadmisi mitmekeelse ja multikultuurse õpikeskkonna eripäradest ja võimalustest.

4.2.3 **Tegevuse 2 alategevused**

4.2.3.1. Lapsevanematele suunatud teavitus- ja koolitustegevused, mis käsitlevad õppimist ja õpetamist mitmekultuurilises keskkonnas erinevatel haridustasemetel, sealhulgas huvihariduses ja noorsootöös. Eesmärk on anda vanematele paremad teadmised ja tööriistad, et toetada oma last igas vanuseetapis.

4.2.3.2. Piirkondlikud koolitused lastevanematele, sealhulgas koolide ja lasteaedade hoolekogudele, mis keskenduvad vanemahariduse võtmetemadele. Koolitustel käsitletakse, kuidas lapsevanemad saavad toetada laste arengut, enesekindlust ja emotsionaalset heaolu, hoida õpimotivatsiooni ning jagatakse praktilisi suuniseid edukaks koostööks haridusasutustega.

Oodatav tulemus: Suurenenud on lastevanemate arv, kelle teadlikkus mitmekeelse ja mitmekultuurilise hariduskeskkonna eripäradest on kasvanud. Selle tulemusena on tugevnenud nende võime toetada oma lapse õppimist ja kohanemist multikultuurse õpikeskkonnas. Eesti keelest erineva emakeelega lastevanemad on lapse haridusteenkonna toetamise kaudu edukalt lõimitud Eesti ühiskonda.

4.2.4 **Sihtrühm** on haridussüsteemis osalevate laste vanemad, sh mitte-eesti emakeelega lapsevanemad, kelle lapsed õpivad alus-, põhi- või keskharidust pakkuvates Eesti õppeasutustes. Lisaks õppeasutuste personal, kelle koostöö vanematega laste toetamisel on äärmiselt oluline.

4.2.5 **Tegevuse rakendamise periood** on 01.06.2024–31.05.2028.

4.2.6 **Elluviija** on Haridus- ja Noorteamet

5. **Väljund- ja tulemusnäitajad**

Punktis 4 nimetatud tegevuste elluviimist ja tulemuste saavutamist mõõdetakse tabelis 1 esitatud

tulemus- ja väljundnäitajatega. Elluviija raporteerib kõigi näitajate edenemist programmioperaatori loodud ühistöö e-keskkonnas kord aastas.

Tabel 1. Programmi tulemus- ja väljundnäitajad

Näitaja tüüp ja kood vastavalt toetusmeetme lepingule	Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase (2024)	Sihttase (2028)	Selgitav teave
Tegevus 1 „Haridussektori töötajate täiendusõpe“				
Tulemus OCIN 2.1-2.2	Haridussektori töötajate osakaal, kes on omandanud täiendusõppes uusi teadmisi ja oskusi ning kasutavad neid eri keele- ja kultuuritaustaga inimestega töötamisel.	0	70%	Täiendusõppes osalenute tagasisideküsitlus kuus kuud pärast täiendusõppe lõppu. Osakaal täiendusõppe lõpetanutest, kes tagasisides ütleb, et kasutab teadmisi ja oskusi oma töös. Osalejate kohta kogutakse andmeid järgmiste tunnuste lõikes: <ul style="list-style-type: none"> • Sugu • Haridussektori töötaja valdkond (nt õpetaja, tugipersonal, noorsootöötajad jne)
Vahetu tulemus OCIM2.1-2.3	Haridussektori töötajate osakaal, kes on omandanud täiendusõppes uusi teadmisi ja oskusi ning on valmis kasutama neid eri keele- ja kultuuritaustaga inimestega töötamisel.	0	80%	Täiendusõppes osalejate ootuste küsitlused enne täiendusõpet ja tagasisideküsitlus kohe pärast täiendusõppe lõppu. Osakaal täiendusõppe lõpetanutest, kes tagasisides ütleb, et on valmis kasutama uusi teadmisi ja oskusi oma töös. Osalejate kohta kogutakse andmeid järgmiste tunnuste lõikes: <ul style="list-style-type: none"> • Sugu • Haridussektori töötaja valdkond (nt õpetaja, tugipersonal, noorsootöötajad jne)
Väljund OPI 2.1-2.2	Ajakohastatud, loodud ja kinnitatud õppekavade arv	0	1 ajakohastatud õppekava 2 uut õppekava	Ajakohastamist vajavad õppekavad on kaardistatud ja vähemalt üks õppekava ajakohastatud ning kinnitatud ja vähemalt kaks uut õppekava on loodud ning kinnitatud
Väljund	Ajakohastatud,	0	85%	Väljundnäitajat jagame

OPI 2.3	loodud ja kinnitatud õppekavade järgi on avatud õpilaste vastuvõtt			Sotsiaalministeeriumi programmikomponendiga. Kahe komponendi peale ajakohastame seitset õppekava. Kaks kolmest Haridus- ja Teadusministeeriumi komponendi õppekavast on ajakohastatud, loodud, kinnitatud ja avatud üliõpilaste vastuvõtuks
Väljund OPI 2.8-2.11	Loodud täienduskoolituse moodulite arv	0	8	Täiendkoolituste õppekavad, mida luuakse, on kaardistatud, õppekavad on loodud ja koolitajad on läbinud väljaõppe uute õppekavade alusel koolitamiseks
Väljund OPI 2.12-2.15	Täiendusõppe lõpetanud haridussektori töötajate arv	0	8500	Täiendusõppe sihtgrupid on välja valitud ning teemapõhised täiendusõppe ajakava ja kommunikatsioonitegevused on koostatud, täiendusõpe on läbi viidud, osalejatelt tagasiside on saadud. Indikaatorisse loetakse täiendusõppe programmi tunnistusega või tõendiga lõpetanud. Osalejate kohta kogutakse andmeid järgmiste tunnuste lõikes: <ul style="list-style-type: none"> • Sugu • Haridussektori töötaja valdkond (nt õpetaja, tugipersonal, noorsootöötajad jne)

Tegevus 2 „Lapsevanemate, sh eri kultuurilise ja keelelise taustaga vanemate teavitamine, konsulteerimine ja toetamine“

Näitaja tüüp ja kood vastavalt toetusmeetme lepingule	Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase (2024)	Sihttase (2028)	Selgitav teave
Väljund OPI 1.9	Lapsevanematele oluliste multikultuurilisusega seotud teemade kaardistamine on läbi viidud ja selle alusel koostatud on analüütilised raportid	0	3 (2024, 2025, 2026)	Kaardistamine toimub programmi perioodi jooksul kolmel korral struktureeritud fookusgrupi intervjuude vormis. Iga kaardistuse tulemusena koostatakse detailne analüütiline raport, mis sisaldab peamisi leide,

				järeldusi ja konkreetsed soovitusi
Väljund OPI 1.10	Multikultuurse teadlikkuse tõstmise tegevusprogrammid on välja töötatud ja kasutamiseks valmis	0	jah	Töötatakse välja koolitusprogrammid, mis on loodud lapsevanemate toetamiseks eestikeelsele õppele üleminekul ning aitavad mõista mitmekultuurilise õpikeskkonna väljakutseid ja võimalusi. Programmid koosnevad kontaktkoolitustest ja videoloengutest.
Väljund OPI 1.11	Tegevused lapsevanematele, sh eri kultuuri- ja keeletaustaga lapsevanematele (arv)	0	30	Kumulatiivselt 30 teemakohast tegevust, sh 5 veebiseminari, 5 töötuba, 20 seminari. Osalejate kohta kogutakse andmeid järgmiste tunnuste lõikes: <ul style="list-style-type: none"> • emakeel • uussisserändaja • põgenikud • Ukraina põgenikud • sugu
Vahetu tulemus OCIM(b) 1.1	Eri keele- ja kultuuritaustaga lapsevanemad saavad Eesti ühiskonnas aktiivselt osaleda	0	75%	Lapsevanemad, kes väidavad, et nad jäid rahule neile suunatud tegevustega ja nad on omandanud teadmisi aktiivsemaks osalemiseks Eesti ühiskonnas (lapse haridusteeikonna toetamise kaudu); vajaduspõhiselt viiakse läbi fookusgrupi intervjuud, kõikidele osalejatele saadetakse Juhani kaudu enesehindamise küsimustikud kohe pärast tegevustes osalemist. Tulemusi eristatakse järgmiste tunnuste lõikes: <ul style="list-style-type: none"> • emakeel • uussisserändaja • põgenikud • Ukraina põgenikud • sugu
Tulemus OCIN 1.1	Eri keele- ja kultuuritaustaga lapsevanemad osalevad aktiivselt Eesti ühiskonnas	0	50%	Lapsevanemad, kes väidavad, et neile suunatud tegevused on aidanud neil lõimuda Eesti ühiskonda (lapse haridusteeikonna toetamise kaudu), sh nad osalevad

				rohkem kultuurielus või nende kontaktide arv eestlastega on suurenenud või nende positsioon tööturul on paranenud; vajaduspõhiselt viiakse läbi fookusgrupi intervjuud, enesehindamise küsimustikud saadetakse Juhani kaudu kõikidele osalejatele kuus kuud pärast tegevustes osalemist. Tulemusi eristatakse järgmiste tunnuste lõikes: <ul style="list-style-type: none"> • emakeel • uussisserändaja • põgenikud • Ukraina põgenikud • sugu
--	--	--	--	--

6. Kulude abikõlblikkuse periood

6.1.Kulude abikõlblikkuse periood on 01.06.2024–31.08.2028.

7. Tegevuste eelarve

Tabel 2. Programmikomponendi tegevuste kogueelarve

		Summa	Osakaal
1	Šveitsi toetus	5 458 788	85%
2	Riiklik kaasfinantseering	963 315	15%
3	Eelarve kokku	6 422 103	100%

Tabel 3. Tegevuste eelarve alategevuste lõikes 2024–2028

Tegevused ja elluviijad	Eelarve
Tegevus 1 „Haridussektori töötajate täiendusõpe“, partnerite kulud	5 572 473
Tegevuse 1 koordinaator, Haridus- ja Noorteamet	152 618
Tegevus 2 „Lapsevanemate, sh eri kultuurilise ja keelelise taustaga vanemate teavitamine, konsulteerimine ja toetamine“, Haridus- ja Noorteamet	641 430
Kaudsed kulud 7% Haridus- ja Noorteameti otsestest kuludest	55 583
Kokku:	6 422 103

8. Kulude abikõlblikkus

8.1.Kulu on abikõlblik, kui:

- 8.1.1. see on kooskõlas koostööprogrammi määruse §-ga 8 ja teiste õigusaktidega ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustega;
- 8.1.2. kui see on tehtud toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ rakendamise lepingus kokku lepitud programmikomponendi „Haridussektori töötajate

kompetentside tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas töötamiseks“ raames, käesolevas käskkirjas kokkulepitud tegevuste teostamiseks, tulemuste ja eesmärgi saavutamiseks ning eelarve piires;

- 8.1.3. see tekib punktis 4.2.5 nimetatud tegevuste rakendamise perioodil, välja arvatud aruandlusega seotud otsese personali ja kaudne kulu, mis võib tekkida punktis 6.1 nimetatud perioodil.
- 8.2. Kulu on abikõlblik tegeliku kuluna. Tegelik kulu tasutakse punktis 6.1 nimetatud perioodil, välja arvatud partneri kulu, mis peab olema tekkinud ja tasutud punktis 4 nimetatud tegevuse rakendamise perioodil.
 - 8.2.1. Tegelik kulu on proportsionaalne ja vajalik eesmärgi ning oodatud tulemuste saavutamiseks viisil, mis on kooskõlas säästliku ettevõtluse ja rahaliste vahendite tulemusliku kasutamise põhimõtetega.
 - 8.2.2. Tegelik kulu on eristatav ja kontrollitav elluviija või partneri raamatupidamisdokumentides kajastatuna vastavalt Eestis kehtivatele raamatupidamisstandarditele ja üldtunnustatud raamatupidamis põhimõtetele.
 - 8.2.3. Partneri tehtud kulude abikõlblikkuse suhtes kehtivad samad reeglid nagu elluviija tehtud kulude suhtes.
- 8.3. Abikõlblikud kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks.
- 8.4. Abikõlblikud otsesed kulud peavad olema ette nähtud programmikomponendi konkreetse aasta eelarves.
- 8.5. **Abikõlblikud** on järgmised **otsesed kulud**:
 - 8.5.1. tegevuse 1 elluviimisel lisas 2 nimetatud ühikuhindade alusel;
 - 8.5.2. tegevuse 2 elluviimiseks tegeliku kulu alusel hüvitatavad kulud, sealhulgas:
 - 8.5.2.1. personalikulud proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga. Need koosnevad töötasust, millele lisanduvad sotsiaalkindlustusmaksed ja muud töötasuga kaasnevad seadusjärgsed kulud, kui vastavad funktsioonid või ülesanded on tegevuste rakendamiseks tõendatult vajalikud ning need on ette nähtud programmikomponendi eelarves;
 - 8.5.2.2. lähetuskulud, mis on abikõlblikud Euroopa piires ning riigisisestes õigusaktides kehtestatud tingimustel maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses või asutuse sisekorras kehtestatud piirmäärade ulatuses;
 - 8.5.2.3. välislähetused väljapoole Bulgaariat, Horvaatiat, Küprost, Tšehhit, Ungarit, Leedut, Lätit, Maltat, Poolat, Rumeeniat, Slovakkia, Sloveeniat ning Šveitsi on abikõlblikud vaid eelneval kokkuleppel Šveitsi toetuste bürooga. Kooskõlastamise korraldab programmikomponendi operaator programmioperaatori kaudu elluviija ingliskeelse sooviavalduse alusel;
 - 8.5.2.4. nõustamistegevuse korraldamise ja pakkumisega seotud kulud;
 - 8.5.2.5. koolituste seminaride, töötubade, infopäevade, kohtumiste, konverentside ja õppereiside kulud, sealhulgas tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt tasutud maksud tegevuse abikõlblike kulude puhul ning peamistele puudeliikidele (nägemis-, kuulis-, intellekti- ja liikumispuue) ligipääsetavuse tagamine füüsilises ja virtuaalses keskkonnas;
 - 8.5.2.6. kommunikatsiooni- ja teavitamiskulud, mis on kooskõlas Šveitsi regulatsiooni 13. peatükiga;

- 8.5.2.7. juhend-, õppe- ja teavitusematerjalide ning käsiraamatute väljatöötamise, soetamise, kirjastamise ja levitamise kulud, sealhulgas litsentsi- ja autoritasud;
- 8.5.2.8. telesaadete ja taskuhäälingute tootmise, eetrisse andmise ja levitamise kulud, sealhulgas litsentsi- ja autoritasud;
- 8.5.2.9. veebilehtede ja -keskkondade loomise ja haldamise kulud proportsionaalselt tegevuse ja eesmärgi täitmise jaoks vajalikus ulatuses;
- 8.5.2.10. tõlkekulud;
- 8.5.2.11. tegevuse ja eesmärgi täitmiseks vajalikud töövahendite kulud;
- 8.5.2.12. tegevuse 1 elluviimisel on elluviijale abikõlblikud punktis 8.5.2.1 nimetatud kulud.

8.6. Kaudsed kulud on üldkulud ja administreerimisega seotud kulud.

8.6.1 **Üldkuluks** loetakse halduskulud, muu hulgas:

- 8.6.1.1. sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu;
- 8.6.1.2. kontoritarvete ja -mööbli ostmise, rentimise, hooldamise ja remondi kulud;
- 8.6.1.3. infotehnoloogia kulud, sealhulgas tark- ja riistvara, kontoritehnika ostmise ja rentimise ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamise ja remondi kulud;
- 8.6.1.4. kütte-, vee- ja elektrikulud ning ruumide koristamise kulud;
- 8.6.1.5. ruumide rendikulud;
- 8.6.1.6. valveteenuse kulud;
- 8.6.1.7. maamaks;
- 8.6.1.8. pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu.
- 8.6.2. Administreerimiseks loetakse toetavaid abistavaid tegevusi, sealhulgas:
 - 8.6.2.1. raamatupidamist;
 - 8.6.2.2. sekretäri- ja personalitööd;
 - 8.6.2.3. juriidilist nõustamist;
 - 8.6.2.4. riigihanke korraldamist ja ostumenetluse läbiviimist;
 - 8.6.2.5. vara haldamist;
 - 8.6.2.6. infotehnoloogilist tugitegevust.

8.7. Kaudseid kulusid hüvitatakse elluviijale lihtsustatud kuluna ühtse määra alusel, milleks on 7% toetavate tegevuste otsestest kuludest. Ühikuhindadelt kaudseid kulusid ei arvestata.

8.8. Abikõlbmatud **kulud** on:

- 8.8.1. Šveitsi regulatsiooni artiklis 6.6 nimetatud kulud;
- 8.8.2. liiklusvahendite ostmise ja liisimise kulu;
- 8.8.3. kinnisasjade ostmise kulu;
- 8.8.4. lähetus- ja transpordikulud osas, mis ületavad riigisisestes õigusaktides sätestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära.
- 8.8.5.

9. Rahastamise põhimõtted

- 9.1. Toetuse maksmise, maksmise peatamise ja maksmisest keeldumise üldtingimused on sätestatud koostööprogrammi määruse §-s 10.
- 9.2. Toetusest makse saamiseks vajalikud nii enda kui partnerite dokumendid ja tõendid esitab elluviija riiklikule koordineerimisüksusele perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 21 lõikes 3 nimetatud e-toetuse keskkonna kaudu. Nimetatud dokumendid esitatakse vähemalt kord kvartalis, kuid mitte tihedamini kui kord kuus.

- 9.3. Enne esimese makse saamist peab elluviija esitama riiklikule koordineerimisüksusele e-toetuse keskkonna kaudu:
- 9.4.1. väljavõtte raamatupidamise sise-eeskirjast või samaväärsest dokumendist, mille abil on võimalik veenduda, et otseseid kulusid eristatakse raamatupidamises muudest kuludest;
 - 9.4.2. koopiahankekorrast või viite veebilehele, kus kord on avalikult kättesaadav;
 - 9.4.3. allkirjaõigusliku isiku edasivolitatud õiguste korral volituse koopia.
- 9.5. Tegevuse 1 puhul hüvitatakse kulud partneritele ühikuhinna alusel vastavalt lisale 2 ning elluviijale tegelike otseste kulude alusel. Tegevuse 2 puhul hüvitatakse kulud elluviijale tegelike otseste kulude alusel. Abikõlblik on kulu siis, kui see tekib punktis 4 nimetatud tegevuste rakendamise perioodil, välja arvatud aruandlusega seotud otsese personali ja kaudne kulu, mis võib tekkida punktis 6.1 nimetatud perioodil. Kaudseid kulusid hüvitatakse punkti 8.7 kohaselt ühtse määra alusel.

10. Elluviija kohustused ja õigused

10.1. Elluviija:

- 10.1.1. kohustub lähtuma tegevuste rakendamisel käesolevast käskkirjast ning käskkirja punktis 1.1 nimetatud õigusaktidest ja dokumentidest;
- 10.1.2. peab kasutama toetust sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks, mis on vajalikud käskkirjas nimetatud tegevuste elluviimiseks ning käskkirja punktis 5 kirjeldatud väljundite ja tulemuste saavutamiseks, ning viima tegevused ellu Tabelis 3 toodud eelarve piires;
- 10.1.3. vastutab punktis 4.1 ja 4.2 nimetatud tegevuste rakendamise, väljundite ning tulemuste õigeaegse saavutamise eest;
- 10.1.4. täidab koostööprogrammi määruse § 5 lõikes 3 sätestatud elluviija ülesandeid;
- 10.1.5. esitab programmkomponendi operaatorile kinnitamiseks järgneva kalendriaasta tegevuskava ja eelarve **15. novembriks**; 2025. aasta eelarve ja tegevuskava esitab elluviija 20 tööpäeva jooksul pärast käskkirja kinnitamist;
- 10.1.6. esitab riiklikule koordineerimisüksusele 2025. aasta maksete prognoosi hiljemalt koos esimese maksetaotlusega ja iga järgneva aasta makse prognoosi jooksva aasta **10. detsembriks**. Maksete prognoos esitatakse e-toetuse keskkonnas;
- 10.1.7. esitab riiklikule koordineerimisüksusele maksete korrigeeritud prognoosi, kui makse erineb esitatud prognoosist rohkem kui 25% võrra;
- 10.1.8. teavitab programmkomponendi operaatorit viivitamata kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis:
 - 10.1.8.1. asjaoludest, mis takistavad täitmast elluviija ülesandeid;
 - 10.1.8.2. tegevuse elluviimisel esinevatest probleemidest, mis võivad mõjutada tulemuste saavutamist;
- 10.1.9. tagab tegevusega seotud raamatupidamise vastavuse raamatupidamise seadusele, sealhulgas säilitama tegevuse elluviimisega seonduvad raamatupidamise algdokumendid, kulu abikõlblikkust ja tasumist tõendavad dokumendid ning muud toetuse kasutamise seotud tõendid ja dokumendid kümme aastat toetusmeetme lõppemisest arvates, mis on sätestatud toetusmeetme lepingus, kuid mitte kauem kui 2039. aasta 3. detsembrini. Toetusmeetme lõppemise kuupäev on määratud toetusmeetme lepingus;
- 10.1.10. järgib tegevuse elluviimisel riigihangete seadust, Šveitsi regulatsiooni 7. peatükki ja koostööprogrammi määruse §-s 9 sätestatud. Elluviija võib Riigi Tugiteenuste Keskuselt taotleda riigihangete eelnõustamist Riigi Tugiteenuste Keskuse riigihangete nõustamise protseduuri kohaselt;
- 10.1.11. esitab riigihangete läbiviimisel riiklikule koordineerimisüksusele Šveitsi toetuste büroo küsitud teavet ja dokumente kooskõlas Šveitsi regulatsiooni artikliga 7.2;

- 10.1.12. kasutab toetust sihtotstarbeliselt punktis 8 sätestatud abikõlblike kulude katteks või loodud ühikute eest tasumiseks vastavalt kehtestatud hinnale;
- 10.1.13. osutab kontrolli, järelevalve, auditi või Šveitsi regulatsiooni artiklis 10.3 nimetatud hindamise läbiviijale igakülgset abi ning tagab juurdepääsu toetuse kasutamiseks seotud teabele, dokumentidele, ruumidele, territooriumile ja seadmetele;
- 10.1.14. võimaldab koostööprogrammi määruse §-des 2–4 ning § 13 lõikes 2 nimetatud osapooltele kontrolli teostamist ning osutab selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldab programmikomponendi operaatorile ligipääsu tegevuse elluviimisele ning audiitorile ja järelevalvet teostavale isikule ligipääsu tegevuse elluviimisega seotud dokumentidele ja andmetele;
- 10.1.15. tagastab koostööprogrammi määruse § 12 alusel tagasinõutava toetuse tähtaegselt vastavalt finantskorrektsiooni otsuses märgitud summale;
- 10.1.16. vastab koostööprogrammi määruse §-des 2–4 nimetatud osapoolte järelevalvetele;
- 10.1.17. kogub ja töötleb andmeid aruannete jaoks ning tagab tegevuses osalejate korrektsete andmete olemasolu. Andmeid kogutakse ja töödeldakse kooskõlas isikuandmete kaitse seaduse ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88);
- 10.1.18. osaleb programmioperaatori moodustatud tööühiku koosolekudel;
- 10.1.19. teeb programmioperaatori juhtimisel koostööd toetusmeetme Šveitsi partneriga. Nimetatud koostöö toimub programmioperaatori ja Šveitsi partneri vahel sõlmitud partnerluslepingu alusel, mis tehakse programmioperaatori poolt ministriumile ja elluviijale kättesaadavaks;
- 10.1.20. kavandab tegevusega seotud teavitustegevusi ja viib need ellu;
- 10.1.21. kaasab tegevuse 1 „Haridussektori täiendusõpe“ läbiviimiseks Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli, kes on antud käskkirja mõistes partnerid;
- 10.1.22. sõlmib partneritega partnerluslepe, milles kirjeldatakse partneri täpsed ülesanded, õigused ja kohustused tegevuste rakendamisel;
- 10.1.23. tagab, et Šveitsi toetus on selgelt nähtav kõikidel füüsilistel objektidel, väljaannetes ja muudes teabematerjalides, mis on seotud tegevuste rakendamisega;
- 10.1.24. esitab programmikomponendi operaatorile soovivalduse punktis 8.5.2.3 nimetatud välislähetuste kooskõlastamiseks.
- 10.2. Elluviijal on õigus:
 - 10.2.1. saada programmikomponendi operaatorilt, programmioperaatorilt ja riiklikult koordineerimisüksuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja elluviija kohustustega;
 - 10.2.2. esitada käskkirja muutmise taotlus, kui programmikomponendi tegevuste käik seda nõuab.

11. Partneri õigused ja kohustused

- 11.1. Partner peab täitma koostööprogrammi määruse § 5 lõikes 4 nimetatud kohustusi.
- 11.2. Peale koostööprogrammi määruse § 5 lõikes 4 nimetatud kohustuste on partner kohustatud:
 - 11.2.1. täitma käskkirja punktides 10.1.1, 10.1.9–10.1.17, 10.1.19 ja 10.1.23 nimetatud kohustusi;
 - 11.2.2. kasutama toetust sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks;
 - 11.2.3. tagama elluviijaga partnerluslepingu sõlmimise.

12. Aruandlus

- 12.1. Elluviija tagab vajaduse korral korrektsete tegevustes osalejate andmete olemasolu täienduskoolituste infosüsteemis Juhan iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks.
- 12.2. Elluviija esitab kaks korda aastas programmikomponendi edenemise sisendinfo rahastajatele esitatava hüvitustaotluse tarbeks programmioperaatori loodud e-keskkonna platvormi kaudu iga aasta **15. jaanuariks** ja **15. juuliks** vastavalt 31. detsembri ja 30. juuni seisuga ja programmikomponendi edenemise sisendinfo toetusmeetme aastaaruande tarbeks programmioperaatori loodud e-keskkonna platvormi kaudu iga aasta **15. jaanuariks** ja lõpparuande tarbeks **15. juuniks 2028**.
- 12.3. Programmikomponendi operaator kontrollib viie tööpäeva jooksul hüvitistaotluse, aastaaruande või lõpparuande sisendinfo laekumisest, kas aruande sisendinfo on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.
- 12.4. Kui hüvitistaotluse, aastaaruande või lõpparuande sisendinfos esineb puudusi, annab programmikomponendi operaator elluviijale vähemalt viis tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.

13. Käskkirja muutmine

- 13.1. Käskkirja, sealhulgas programmikomponendi tegevuse, eelarve ja näitajate muutmisel lähtutakse Šveitsi regulatsiooni artiklist 4.12, toetusmeetme lepingust ja toetusmeetme rakendamise lepingust.
- 13.2. Kui ilmneb vajadus tegevust, tulemust, eelarvet, näitajaid või abikõlblikkuse perioodi muuta, riiklik koordineerimisüksus on teinud finantskorrektsiooni otsuse või ilmneb muid asjaolusid, mis mõjutavad tegevuse rakendamist, esitab elluviija programmikomponendi operaatorile ja programmioperaatorile käskkirja muutmise taotluse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 13.3. Programmikomponendi operaator vaatab taotluse läbi kümne tööpäeva jooksul taotluse kättesaamisest arvates. Kui esineb puudusi, siis annab programmikomponendi operaator elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.
- 13.4. Kui programmikomponendi operaator on muudatusega nõus, edastab ta taotluse programmioperaatorile, kes korraldab muudatuse menetluse, lähtudes Šveitsi regulatsiooni artiklist 4.12, toetusmeetme lepingust ja toetusmeetme rakendamise lepingust.
- 13.5. Programmikomponendi operaatoril on õigus iseseisvalt algatada käskkirja muutmine, teavitades sellest elluviijat ette mõistliku aja jooksul. Programmikomponendi operaator algatab käskkirja muutmise, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetusmeetme, programmikomponendi või tegevuse edukaks rakendamiseks või kui elluviijal ei ole võimalik toetust ettenähtud tingimustel enam kasutada.
- 13.6. Programmioperaatoril on õigus muuta programmikomponenti programmikomponendi operaatori taotluse alusel ning kooskõlas Šveitsi regulatsiooni artikliga 4.12, toetusmeetme lepinguga ja toetusmeetme rakendamise lepinguga.
- 13.7. Käskkirja muutmine kooskõlastatakse koostööprogrammi määruse §-s 7 sätestatud korras.

14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

- 14.1. Finantskorrektsioone teeb riiklik koordineerimisüksus Vabariigi Valitsuse 1. augusti 2024. a määruse nr 49 „Aastatel 2022–2029 Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetuse kasutamise tingimused ja kord“ §-i 12 kohaselt.
- 14.2. Elluviija peab maksma tagasi finantskorrektsiooni otsuses nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetuse 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast arvates.
- 14.3. Kui finantskorrektsiooni otsus on tehtud partneri tegevusest tulenevalt, on partner kohustatud elluviijale tagastama finantskorrektsiooni otsuses nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetuse 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast arvates.
- 14.4. Tagasimaksmisele kuuluva toetuse võib tasaarveldada sama programmikomponendi rakendamise tingimuste raames väljamaksmisele kuuluva toetusega.

15. Vaidluste lahendamine

- 15.1. Riigi Tugiteenuste Keskuse otsust või toimingut on võimalik vaidlustada vaidemenetluse raames haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.
- 15.2. Programmioperaatori või Riigi Tugiteenuste Keskuse otsust või toimingut on võimalik vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus kaebuse esitamisele sätestatud tingimustel ja korras.
- 15.3. Valitsusasutuste vahelised vaidlused lahendatakse Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 sätestatud korras.